

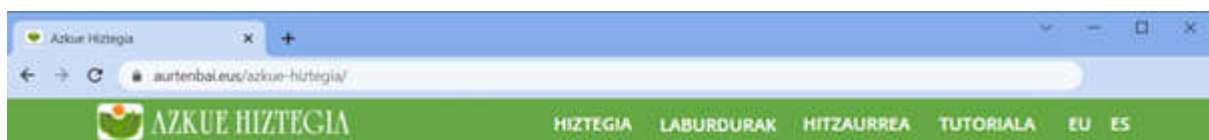
R. M. DE AZKUE: "EUSKARA-GAZTELANIA-FRANTSESA HIZTEGIA" / "DICCIONARIO VASCO-ESPAÑOL-FRANCÉS" ONLINE – TERABILTZEKO TUTORIALASO

Programaren funtzionamendua

Programan Resurreccion Maria de Azkueren Diccionario Vasco-Español-Francés dago, formatu digitalean eta interaktiboan (bilaketak egiteko aukerarekin).

Hiztegia Aurten Bai Fundazioaren webgunean dago eskuragarri, helbide honetan:

www.aurtenbai.eus/azkue-hiztegia

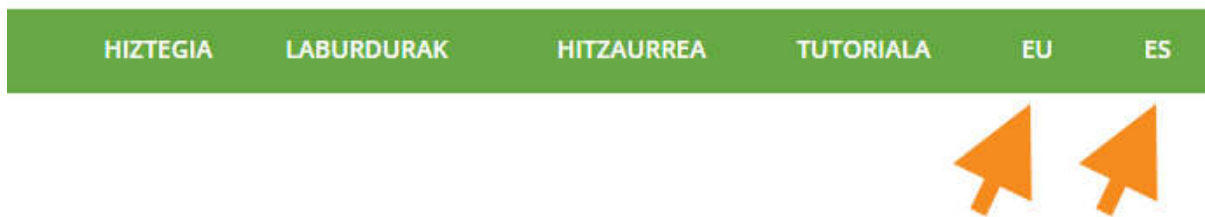
Goiko menuko aukerak

Goiko menuan 6 botoi aurkituko ditugu:

- Hiztegia
- Laburdurak
- Azkueren hitzaurrea
- Tutoriala
- Eu (hizkuntza interfazetik euskarara aldatzeko)
- Es (interfazetik gaztelaniara aldatzeko)

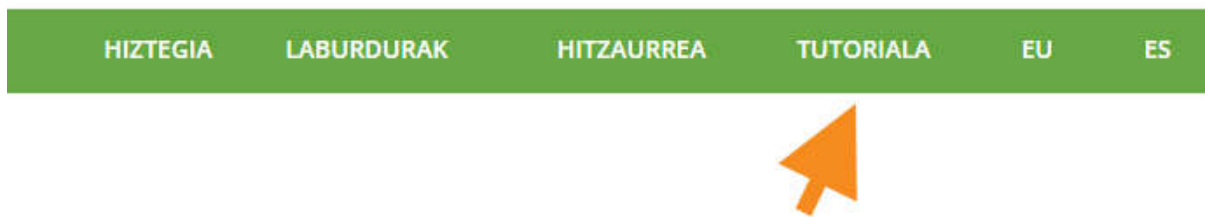
Ondoren, aukera horiek guztiak banan-banan azalduko ditugu, menuaren eskuinaldetik hasita.

Interfaze-hizkuntza

Botoi horiekin interfaze-hizkuntza kontrolatzen dugu: euskara edo gaztelania.

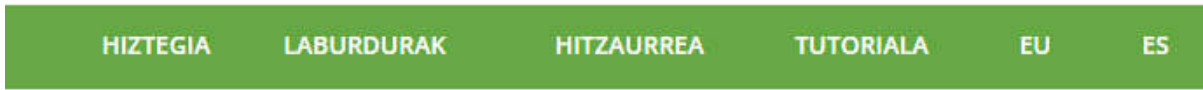
Tutoriala

Botoi hori erabiliz, dokumentu honen bertsio digitalera joango gara. Helburua hiztegiaren funtzionamenduaren xehetasunak gure web orrian azaltzea da.

Hitzaurrea

Hemendik, R.M. Azkueren jatorrizko hitzaurrearen pdf formatuko bertsiora pasatuko gara, hiztegiaren lehen ediziokoa.

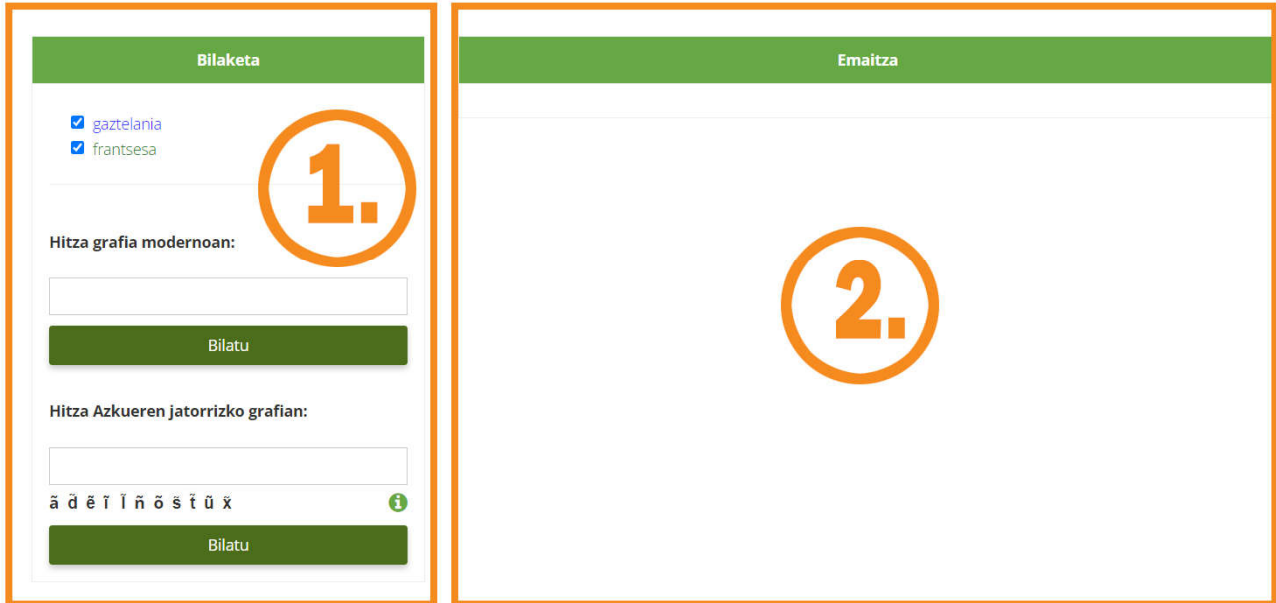
Hiztegia

Botoi horrek hiztegirako sarbidea ematen du.

Hiztegiaren funtzionamendua

Hiztegiaren pantailan bi leiho ikus ditzakegu:

1. Txiki bat pantailaren ezker aldean, eta handiago bat erdialdean.
2. Erdialdean, gure bilaketaren emaitzak agertuko dira.

Bilaketa

gaztelania
 frantsesa

Hitza grafia modernoan:

Bilatu

Hitza Azkueren jatorrizko grafian:

ä ä é ĩ ĩ ñ ö s t ũ x ⓘ

Bilatu

Emitza

2.

Ezkerreko pantailan (1):

- Emaizen hizkuntza aukeratu (hiztegi hiru eleduna denez, sarrerak kontsultatu nahi ditugun bi hizkuntzen artean aukera dezakegu: gaztelania edo frantsesa, edo biak. (Lehenetsita, bi hizkuntzak markatuta daude, jatorrizko hiztegiak ikus daitekeen bezala),
- Sartu bilatutako hitzak, grafia modernoa erabiltzen badugu,
- Sartu bilatutako hitzak, Azkueren grafia erabiltzen badugu.

Emaizaren hizkuntza

Sarreren hizkuntza eta gainerako informazioa: gaztelaniaz eta/edo frantsesez. Bilaketaren emitza ikusi nahi ditugun hizkuntzan aukera dezakegu, dagokion laukia aktibatuz edo desaktibatuz:

Bilaketa	Emaiza
☒ :gaztelania ☒ :frantsesa <p>Hitza grafia modernoan: a:</p> <p>Bilatu</p> <p>etxe</p> <p>etxe-aldaketa etxe-bazter etxe-bikuntza etxe-bizkar etxe-eipi etxe-imini etxe-miratzte etxe-ogji etxe-orde etxe-pasto etxe-sartzte</p>	<p>etše (c, ...); etse (B-a-b-mu-o-İŞ, R).</p> <p>casa; maison</p> <p>Cuando viene acompañada del posesivo, es costumbre suprimir la palabra; Ordinairement, quand ce mot suit le relatif de possession, on le supprime</p> <p>Andresen etŞean, Andresenean; en casa de Andrés; dans la maison d'André</p> <p>Andresen etŞetik, Andresenetik; de casa de Andrés; de chez André;</p> <p>GUREAN, GURETIK, GURERA, etc., por (pour) GURE ETŞEAN, GURE ETŞETIK, GURE ETŞERA</p> <p>EtŞeak bear, da bideak ekarri; (G-don);</p> <p>la casa los necesita, y el camino los trae (se dice cuando una madre nada hacendosa tiene hijos bonachones y laboriosos); la maison les demande, et le chemin les amène (se dit d'une mère peu travailleuse qui a des fils bons et laborieux)</p> <p>EtŞea solatu; (BN, Sc); entarrimar el piso; planchéier la maison</p>
☐ :gaztelania ☒ :frantsesa <p>Hitza grafia modernoan: a:</p> <p>Bilatu</p> <p>etxe</p> <p>etxe-aldaketa etxe-bazter etxe-bikuntza etxe-bizkar etxe-eipi etxe-imini etxe-miratzte etxe-ogji etxe-orde etxe-pasto etxe-sartzte</p>	<p>etše (c, ...); etse (B-a-b-mu-o-İŞ, R).</p> <p>maison</p> <p>Ordinairement, quand ce mot suit le relatif de possession, on le supprime</p> <p>Andresen etŞean, Andresenean; dans la maison d'André</p> <p>Andresen etŞetik, Andresenetik; de chez André;</p> <p>GUREAN, GURETIK, GURERA, etc., por (pour) GURE ETŞEAN, GURE ETŞETIK, GURE ETŞERA</p> <p>EtŞeak bear, da bideak ekarri; (G-don);</p> <p>la maison les demande, et le chemin les amène (se dit d'une mère peu travailleuse qui a des fils bons et laborieux)</p> <p>EtŞea solatu; (BN, Sc); planchéier la maison</p> <p>EtŞe draula ta etŞe tutua; (B-mu); maison énorme et maisonnette</p> <p>EtŞe ugari; (Bc); maison opulente</p> <p>EtŞe utsa, gerla utsa;</p>

Garrantzitsua da argi izatea interfazearen hizkuntza eta bilaketa-emaizen hizkuntza ez direla gauza bera eta ez datozela bat.

Nola egin bilaketak

Bilaketak hitzak sartuz edo grafia modernoan edo Azkueren grafian sartuz egin daitezke. Bilaketa-modalitate bakoitzak bere leihoa du:

Bilaketa zein leihotan egiten den alde batera utzita, Azkueren grafia duen leihoa edo grafia modernoa erabiliz, emaitzak jatorrizko grafiarekin erakutsiko ditu beti.

Hitza grafia modernoan:

Bilatu

Hitza Azkueren jatorrizko grafian:

ã ð ë ĩ ĩ ñ õ š ť ũ ž ⓘ

Bilatu

Azkueren grafia

Egileak bere iturriak erabiltzen zituen euskalki batzuen fenomenoak irudikatzeko. Hauek dira hiztegian erabiltzen diren karaktere bereziak: : ã ð ë ĩ ĩ ñ õ š ť ũ ž.

Karakterek horiek erabili ahal izateko, horietako edozein hauta dezakegu bilaketa-leihoan klik eginez. Aukeratutako karakterea goiko leihoan agertuko da:

HIZTEGIA

Hitza Azkueren jatorrizko grafian:

ETŠ

ã ð ë ĩ ĩ ñ õ š ť ũ x

Bilatu

R.M.Azkuek erabilitako karaktereak. Erabiltzeko egin klik ikonoaren gainean.

Grafia modernoa

Grafia modernoa erabiliz bilaketak egiteko aukera ere ematen du programak:

HIZTEGIA

Hitza grafia modernoan:

ETXE

Bilatu

Esan bezala, bilaketa zein leihotan egiten den alde batera utzita, emaitzak sarrera berberetara darama.

Bilatutako hitza sartu ondoren, «Bilatu» botoia sakatuko dugu, bilatutako hitza sartu dugun eremuaren azpian dagoena (grafia modernoan edo Azkueren grafian).

Proposatutako sarreren zerrenda

Edonola ere, «Bilatu» botoia sakatu eta berehala, bilaketarekin bat datozen hainbat hitzen zerrenda agertuko da beherago.

Horregatik, ez da beharrezkoa hitz osoa sartzea; beheko leihoan bilatutako hitz baten zati bat sartzean, bilaketara egokitzen diren sarrera posibleen zerrenda agertzen da.

Horietako batean klik eginez, hitz zehatz horren emaitzak erdiko leihoan agertuko dira.

Bilaketa

gaztelania
 frantsesa

Hitza grafia modernoan:

etxe

Bilatu

- etxe
- etxe-ald
- etxe-ba
- etxe-bikuntza
- etxe-bizkar
- etxe-elpi
- etxe-imini
- etxe-miratze
- etxe-ogi
- etxe-orde
- etxe-pasto
- etxe-sartze

Eraitza

etse (c, ...); **etse** (B-a-b-mu-o-tš, R).

casa;
maison

Quando viene acompañada del posesivo, es costumbre suprimir la palabra;
Ordinairement, quand ce mot suit le relatif de possession, on le supprime

Andresen etSean, Andresenean;
en casa de Andrés;
dans la maison d'André

Andresen etSetik, Andresenetik;
de casa de Andrés;
de chez André;

GUREAN, GURETIK, GURERA, etc., por (pour) GURE ETŞEAN, GURE ETŞETIK, GURE ETŞERA
EtSeak bear, da bideak ekarri;
(G-don);
la casa los necesita, y el camino los trae (se dice cuando una madre nada hacendosa tiene hijos bonachones y laboriosos);
la maison les demande, et le chemin les amène (se dit d'une mère peu travailleuse qui a des fils bons et laborieux)

EtSea solatu;
(BN, Sc);
entarrimar el piso;
planchéier la maison

Komodinak

Bilaketaren eremuan komodinak edo wildcard-ak erabil daitezke, bilatutako hitzaren forma zehatza ezagutzen ez badugu.

Horrela, gidoi baxuaren sinboloak ( ) edozein karaktere ordezkatzeko balio du, eta izartxoarenak (*) karaktere-kate oro ordezkatzeko du.

- A* b karakterea edo karaktere-katea (nolua ere bai) duten sarrerak, baldin eta A karakterearen eta B karakterearen artean badaude.
- A_B sarrerak, edozein karaktere, baldin eta A eta B karaktereen artean badago

<input type="text" value="et*e"/> Bilatu etarte etekin eten etendu etendura etenkor etexur etiketan etorberri etorbide etorpen etorpide etorrera	<input type="text" value="et_e"/> Bilatu etsegain etsegi etsegoki etsegozki etxe etxe-aldaketa etxe-bazter etxe-bikuntza etxe-bizkar etxe-eipi etxe-imini etxe-miratze etxe-ogj
---	--

Laburdurak

Webgunean egileak erabilitako laburdura guztiak sartu dira. Goiko menuan "laburdurak" botoia erabilia sar zaitezke zure zerrenda osora. Bertan, 7 euskalkitako 302 herri, 76 egile eta 168 lan erreferentziatu aurkituko ditugu, hizkuntza, etimologia edo bestelako laburdurez gain.

LABURDUREN INDIZEA

- » HERRIEN IZENEN LABURDUREN INDIZEA
- » EGILE-IZENEN LABURDUREN INDIZEA
- » AIPATUTAKO LANEN LABURDURAK
- » BESTELAKO LABURDURAK

INDICE DE ABREVIATURAS

DE NOMBRES DE LOCALIDADES ORDENADAS POR DIALECTOS

TABLE DES ABRÉVIATIONS

DES NOMS DE LOCALITÉS CLASSÉS PAR DIALECTES

Esta letra indica siempre que las palabras á que afecta son comunes : á toda la lengua, si viene sola; á un dialecto, si sigue á una inicial. **Bai** (c) es palabra común á toda la lengua; **lo** (Sc) es común al dialecto suletino. *Cette lettre indique toujours que les mots auxquels elle est affectée sont communs: à toute la langue, lorsqu'elle est seule; à un dialecte, si » suit une initiale. **Rai** (r) est un mot commun à toute la langue. **helo** (Sc) est commun au dialecte souletin.*

Emitzen leihoan ere, sagua kontsultatutako sarrerren testuetan agertzen diren laburduren gainetik pasatuz, laburdura bakoitzaren azalpena ikus dezakegu.

Emitza

etše (c, ...); **etse** (B-a-b-mu-o-tš, R).

casa

Bizkaino: Arratia, Bermeo,

Ci Mundaka, Orozko, Tšorierrri; el posesivo, es costumbre suprimir la palabra

Roncalés;

Andresen etšetik, Andresenetik;

en casa de Andrés

de casa de Andrés;

GUREAN, GURETIK, GURERA, etc., por (pour) GURE ETŠEAN, GURE ETŠETIK, GURE ETŠERA

Etšeak bear, da bideak ekarri;

(G-don);

la casa los necesita, y el camino los trae (se dice cuando una madre nada hacendosa tiene hijos bonachones y laboriosos)

Etšea solatu;